

Nr 206.

Av fru Ewerlöf m. fl., om viss ändring av lagen om försäkring mot vissa yrkessjukdomar.

I lagen om försäkring mot vissa yrkessjukdomar av den 14 juni 1929 finns stadgat att den, som jämlikt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbetet är försäkrad för skada till följd av sådant olycksfall, skall anses vara försäkrad jämväl för yrkessjukdom, som uteslutande eller till övervägande del framkallats genom inverkan av i förstnämnda lag närmare angivna anledningar.

Lagens grundprincip är, att endast sådana sjukdomar omfattas av försäkringslagen, vilkas uppkomst utan större svårighet kan härledas från den försäkrades arbete och därmed sammanhängande förhållanden. Vad beträffar de försäkrade, vilkas arbete består i meddelande och utövande av sjukvård m. m., anse vi, att för deras vidkommande även tuberkulos bör räknas som yrkessjukdom.

Sjukvårdspersonal på sanatorier och tbc-avdelningar vid andra sjukvårdsinrättningar är uppenbarligen ständigt utsatt för smitta, och då det gäller personalen på sinnessjukhus, har den ytterligt svårt att skydda sig, eftersom patienterna ofta icke ha något begrepp om att hindra smittospridning. Då tuberkulosfall förekomma på allmänna avdelningar, är personalen utsatt för risk att bli nedsmittad, innan förekomsten av tuberkulos har hunnit konstateras. Det torde i allmänhet icke förefinnas några större svårigheter att fastställa, att nedsmittningen av tuberkulos har samband med arbetet. Visserligen skall all personal på tuberkulossjukvårdsanstalterna vara tuberkulinpositiv innan tjänstgöringens början, och den invändningen kan därför göras, att det kan förefinnas svårigheter att fastställa betydelsen av den extra infektion, de erhållit under tjänstgöringen, den s. k. superinfektionen. Vi anse dock icke, att detta bör få ligga till grund för att tuberkulos ej inrangeras bland yrkessjukdomarna. Den stora smittorisk, för vilken ifrågavarande personal alltid utsättes, anse vi motivera, att smittan regelmässigt förutsättes hava uppkommit i tjänsten. Enligt vår uppfattning är det mera rimligt, att för de enstaka fall, där vederbörande i själva verket ådragit sig sjukdom utom tjänsten, utgår ekonomisk ersättning, än att samtliga skola undandragas försäkringsskyddet.

Redan 1944 var frågan om tuberkulos såsom yrkessjukdom aktuell i samband med en lagändring, då vissa smittsamma sjukdomar inordnades under yrkessjukdomsförsäkringslagen. Medicinalstyrelsen och riksförsäk-

ringsanstalten igångsatte då en undersökning angående frekvensen av tuberkulosfall bland personal vid sjukvårdsanstalter under åren 1942—44. Resultatet av denna undersökning redovisades år 1948, och följande uppgifter framkommo:

Antal tuberkulosfall årligen per 1 000 befattningar.

Sjukhustyper	15—19 år	20—24 år	25—29 år	30—39 år	40 år och däröver	Summa
Statens sinnessjukhus	11,4	20,3	8,4	6,4	3,1	6,2
Lasarett, sjukstugor och epide- sjukhus	8,8	8,3	11,2	3,3	0,9	5,5
Tuberkulosanstalter	17,3	31,8	21,1	13,2	4,6	15,2
Summa	10,0	14,1	13,7	5,6	2,5	6,5

Det visade sig således, att sjukfrekvensen vid tuberkulosanstalterna var avsevärt högre än vid de övriga sjukhusen. Dessutom framkom, att sjukfrekvensen var mer än dubbelt så hög för de personer, som voro under trettio år, än för dem som voro över trettio år. Enligt vår uppfattning bestyrka de vid enqueten framkomna uppgifterna, att ett samband förefinnes mellan tuberkulosfallen och arbetet.

Då uppgifterna dessutom visa det förhållandet, att det främst är den yngre sjukvårdspersonalen som drabbas, anse vi detta vara ett ytterligare stöd för att tuberkulos bör upptagas såsom yrkessjukdom. Den yngsta sjukvårdspersonalen utgöres som regel av sjukvårdsbiträden, varav många icke ha ordinarie tjänster och således icke komma i åtnjutande av ersättning eller lön, då de på grund av en under arbetet ådragen smitta insjukna i tuberkulos, en sjukdom, som ofta är långvarig och kanske gör vederbörande endast till hälften arbetsförmögen för resten av livet. Många av dessa biträden äro för närvarande statslösa och sakna helt andra resurser än sin arbetsinkomst. Den insjuknade har ingen rätt att få ersättning av statsmedel men kan hos Kungl. Maj:t inge ansökan därom. Om sannolikheten att smittan ådragits i tjänsten är stor och humanitära skäl tala för bifall till ansökan, brukar medicinalstyrelsen tillstyrka denna. Därest tuberkulos upptoges såsom yrkessjukdom, skulle även unga sjukvårdsbiträden, sjuksköterskeelever, medicine studerande o. s. v. få ovillkorlig rätt till ersättning för den sjukdom, de ådragit sig genom smitta i sitt arbete.

Under nuvarande förhållanden på arbetsmarknaden, då bristen på arbetskraft är stor, ha svårigheterna att erhålla sjukvårdspersonal ökats. Det kan kanske också anses naturligt, att unga människor tveka att söka sig till arbetsplatser, där de veta sig vara utsatta för en smitta, som kan medföra allvarliga men, utan att de äro försäkrade mot dessa skador. Men även bortsett från detta är det i högsta grad önskvärt, att den sjukvårdspersonal, som under sin tjänsteutövning utsätter sig för så stora risker, är tillförsäkrad det skydd, som lagen om försäkring mot vissa yrkessjukdomar ger.

I socialvårdskommitténs betänkande XIX: Utredning och förslag angående yrkesskadesförsäkringslag m. m. ha de sakkunniga icke tagit ställning till frågan, om tuberkulos skall betraktas som yrkessjukdom eller ej, utan förorda, att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att efter riksdagens hörande eller på förslag av medicinalstyrelsen och statens institut för folkhälsan bestämma därom.

Med anledning av vad här ovan framhållits få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta om sådan ändring av lagen den 14 juni 1929 om försäkring mot vissa yrkessjukdomar, att densamma även omfattar tuberkulos, där denna sjukdom uteslutande eller till övervägande del förorsakats av den försäkrades arbete, under förutsättning, att arbetet bestått i yrkesmässigt meddelande eller utövande av sjukvård eller barnmorskevård eller utgjorts av medicinsk undersökning å laboratorium, som står under allmän tillsyn,

samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderliga ändringar av lagtexten.

Stockholm den 24 januari 1952.

Elsa Ewerlöf.

Paul Bergstrand.

Gerda Höjer.

Carl Lindberg.
